

شروط، معلق و منجز

مؤلفان:

اسدالہ نہانی

سیامک لطیفانی

سیروان طاہریان

عنوان قراردادی	ایران. قوانین و احکام / Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	مشروط، معلق و منجز / تألیف: اسداله نهانی ... [و دیگران].
مشخصات نشر	تهران: جاودانه، جنگل، ۱۳۹۶
مشخصات ظاهری	۱۴۴ ص.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۱۵۸-۵۷۶-۰
وضعیت فهرست‌نویسی : فیپا	
یادداشت	تألیف اسداله نهانی، سیامک لطفیانی، سیروان طاهریان
موضوع	عقود و ایقاعات (فقه) -- ایران
موضوع	Contracts (Islamic Law) - Iran
موضوع	قراردادها - ایران
موضوع	Contracts - Iran
شناسه فزو	نهانی، اسداله، ۱۳۴۵ -
رده‌بندی کنگ	۳۹۶ / م ۵ / KMH۸۵۸
رده‌بندی دیویی	۳۴۶ / ۵۵۰
شماره کتابشناسی ملی	۴،۴۸۰، ۹



عنوان کتاب: مشروط، معلق و منجز

مؤلفان: اسداله نهانی، سیامک لطفیانی، سیروان طاهریان

ناشر: انتشارات جاودانه، جنگل

ناظر فنی: امین لشکری

نوبت و سال چاپ: اول، ۱۳۹۷

قطع و تیراژ: وزیری، ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۲۰۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۵۸-۵۷۶-۰

[http:// www.jangal.com](http://www.jangal.com)

[email: info@junglepub.org](mailto:info@junglepub.org)

تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۸۶۱۱۵-۹-۶۶۴۸۲۸۳۰

۰۳۱-۳۳۲۰۵۰۰۵-۳۳۲۰۳۸۰۰-۹

«حق چاپ برای مؤلفان محفوظ است»

فهرست مطالب

مقدمه.....	ز
معلق و منجز در قانون مدنی ماده ۱۸۹.....	ح
گذشت منجز و مشروط در حقوق جزا.....	ط
فصل اول کلیات.....	۱
مبحث اول: انواع رویدادها، ح و قی.....	۱
مبحث دوم: معلق و منجز در حقوق مدنی ایران.....	۳
گفتار اول: بطلان عقد نکاح معلق.....	۵
مبحث سوم: تعلیق انحلال عقد.....	۵
گفتار اول: تعلیق در حقوق مدنی ایران و فرانسه.....	۵
مبحث چهارم: تقسیم عقد از جهت کیفیت انشا (عقد منجز و عقد منجز).....	۷
مبحث پنجم: شرط متأخر.....	۱۲
گفتار اول: واجب معلق.....	۱۳
گفتار دوم: واجب مشروط.....	۱۴
مبحث ششم: تعلیق در انحلال عقد.....	۱۴
فصل دوم اعتبار عقد معلق و شرایط عقد معلق.....	۱۷
مبحث اول: تحلیل معنی تعلیق.....	۱۷
گفتار اول: عقد معلق در فقه امامیه.....	۲۲
گفتار دوم: تنجیز.....	۲۳
مبحث دوم: از نظر کیفیت انشای عقد (عقد منجز و معلق).....	۲۳

۲۸	مبحث سوم: آثار عقد معلق
۲۸	گفتار اول: آثار عقد معلق با تعلیق منشاء
۳۰	گفتار دوم: آثار عقد معلق پیش از وقوع شرط
۳۴	گفتار سوم: آثار عقد پس از وقوع شرط
۴۱	گفتار چهارم: تعهدات معلق و منجز
۴۲	گفتار پنجم: وضعیت عقد معلق
۴۶	گفتار ششم: لزوم منجز بودن ضمان
۴۷	گفتار هفتم: وصیت معلق به فوت
۴۸	گفتار هشتم: حقوق طلق و منجز
۵۰	مبحث چهارم: تحلیل ارتباط شرط با عقد
۵۲	گفتار اول: مقایسه شرط صحت و تعلیق عقد بر وصف مورد معامله
۶۵	فصل سوم منجز و مشروط در حقوق جزا
۶۵	مبحث اول: جرم و تقسیمات آن
۷۶	گفتار اول: تقسیمات کلی جرم
۸۶	مبحث دوم: گذشت منجز و مشروط در حقوق ایران
۸۷	گفتار اول: فوت محکوم علیه
۹۰	گفتار دوم: بخشودگی یا عفو
۹۸	گفتار سوم: نسخ مجازات
۱۰۱	گفتار چهارم: مرور زمان
۱۱۰	گفتار پنجم: توبه
۱۱۷	گفتار ششم: قاعده دراء
۱۱۸	گفتار هفتم: گذشت و انواع آن
۱۳۰	فهرست منابع

مقدمه

حقوق مدنی در بین سایر رشته‌های حقوقی از وسعت و پیچیدگی خاصی برخوردار است و این امور در نظام‌های مختلف حقوقی، وضع مشابهی دارد. در عین حال به دلیل آنکه مبانی عمومی، قواعد و اصول حقوق مدنی منطق و عرف عقلایی است. نهادهای و بخش‌های متنوع این حوزه در نظام‌ها و کشورهای گوناگون قابل تطبیق و سازگار با یکدیگر می‌باشند به‌طور مثال حقوق قراردادهای مشترک بر قواعد نسبتاً یکسانی در نظام‌های حقوقی است و می‌توان نظریات نویسندگان مختلف در نظام‌ها و کشورهای مختلف را در کنار یکدیگر قرار داد و بدون آنکه احساس عدم تجانس بین آنها وجود داشته باشد مجموع واحدی را ارائه کرد.

در حقوق جزایی نیز رشته مستقل از حقوق عمومی و داخلی است زیرا قواعد آن ناظر بر روابط افراد و دولت راجع به وقایع ماندگار و محدود مرزهای سیاسی کشور است وظیفه اصلی حقوق جزا حفظ حقوق جامعه در مقابل تجاوزات و در عین حال پاسداری از حقوق فردی است نه اشخاص خصوصی و لذا اجرای قواعد حقوق جزا با محاکم دادگستری است.

آنچه که در این تحقیق تلاش شده است با بررسی نظریات مختلف در حقوق ایران مستندات و مبانی مربوط به مسائل معلق و منجز، مشروط و در حقوق مدنی و جزا مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است همچنین در پی آنیم که حتی "مقدور حلقه مفقوده‌ای را که از سال‌های پیش در بین این مباحث (معلق و منجز، مشروط) کشیده می‌شده پرنماییم. این جای خالی ناشی از فقدان کتب (اختصاصی و بازآموزی) در میان منابع و کتب حقوقی و فقهی است که در بین کتاب‌های منتشر شده حقوق از طریق اساتید گرانقدر خالی می‌باشد که اکنون مفتخر و با کمال خوشوقتی در پی آن هستیم تا با منتشر شدن این کتاب جای خالی در مباحث پیچیده این مسائل به حداقل برسد.

آنچه در این تحقیق بحث شده می‌توان، به صورت مختصر بیان کنیم بررسی عقود معلق و منجز در ماده ۱۸۹ قانون مدنی و تأثیرات آن بر روی قراردادهای طرفین عقد می‌باشد و بررسی

جرائم قابل گذشت به صورت منجز و مشروط در قوانین جزا از ماده ۱۰۰ لغایت ۱۰۴ قانون مجازات اسلامی مصوب سال ۱۳۹۲ می‌باشد چکیده و پاره‌ای از موضوعات بدین نحو است:

معلق و منجز در قانون مدنی ماده ۱۸۹

در تعریف حقوق مدنی چنین تفسیر نموده‌اند: که مهمترین شاخه حقوق خصوصی است که به بررسی و تنظیم ضوابط افراد جامعه با یکدیگر صرف‌نظر از عنوان و موقعیت اجتماعی آنها می‌پردازد یا مجموعه قواعدی است که احوال شخصی شهروندان یک جامعه را تعیین می‌کند و مالکیت خصوصی و حقوق اصلی را که شهروندان می‌توانند در برابر هم بدست آورند و راه‌های کسب انتقال و زوال آن حقوق را سازمان می‌دهد.

مهمترین شاخه از حقوق مدنی تعهدات و عقود و تأثیرات آن در روابط افراد با یکدیگر می‌باشد و امروزه اهمیت تعهدات و نیاز از تعریف و توصیف است. هر کس در زندگی روزمره ناگزیر قراردادهایی می‌بندد یا ممکن است در نتیجه زبانی که به دیگری وارد کرده است مسئولیت پیدا کند مطالعه و بررسی تعهدات قراردادی و غیر قراردادی علاوه بر اینکه در ایجاد و تقویت قوه‌ای استنباط و شمع حقوقی و حل مشکلات قضایی اهمیت بسزایی دارد چه بسا اشخاص غیر حقوقدانان نیز در مشاغل که به عهده دارند کار آید و بصیرت بیشتری در کار به آنان می‌دهد و آنگهی صحت عقود و تعهدات از نظر نسبی و با منطق و طرز فکر و شیوه استدلال حقوقدانان واجد کمال اهمیت است. اهمیت موضوع تعهدات و عقود به اندازه‌ای است که برخی از استادان حقوق آن را بخش عمده و هسته اصلی حقوق مدنی دانسته‌اند چنانکه کار علمی درخشان و ماندگار علمای حقوق روم بیشتر در این زمینه بوده است و این بخش بیش از بخش‌های دیگر حقوق مدنی در کشورهای رومی - ژرمنی گسترش یافته است.

لفظ قرارداد یک کلمه عربی فارسی است. قرار (عربی) است و داد (فارسی) است و مسترد قرار دادن نیز یک مصدر فارسی است که از کلمه قرار (عربی) و دادن (فارسی) ساخته شده است. قرارداد را خواه اسم مفعول یا اسم مرکب بدانیم به منظر ما اسم مصدر یا حاصل مصدر است. قرارداد و عقد را می‌توان به معنی توافق و تراضی دانست همانطور که می‌دانیم عقد را در ماده ۱۸۳ قانون مدنی تعریف کرده‌اند و این تعریف از طریق اساتید

عالی مرتبه مورد اشکالاتی واقع شده که حال بدون ذکر چنین اشکالاتی در این بحث شایان است که عقد را بصورت اجمالی چنین تعریف نمود: توافق دو یا چند اراده است که به منظور ایجاد آثار حقوقی انجام می‌شود. عقد از منظر قانون مدنی اقسام مختلفی دارد که یکی از این اقسام عقد معلق و منجز در ماده ۱۸۹ قانون مدنی می‌باشد.

عقد معلق و منجز در ماده ۱۸۹ قانون مدنی چنین تعریف شده است: عقد منجز آن است که تأثیر آن بر حسب انشاء موقوف به امر دیگری نباشد و الا معلق است. عقد از لحاظ (کیفیت انشاء) به معلق وابسته و منجز تقسیم می‌شود. وابسته کردن عقد به امر احتمالی دیگری را تعلیق و به آن امر احتمالی که عقد به آن وابسته است معلق علیه گفته می‌شود به عبارت دیگر تعلیق به معنی وابسته کردن و منوط کردن امری به امر احتمالی دیگر و تنجیز به معنی قطعی کردن امری است.

ممکن است افراد در روابط خود عقودی منعقد کنند که آن را معلق به امری نمایند که حقوق مدنی ما با توجه به توصیفات اشخاص و شرایط امری را قبول کرده که نتیجتاً در عقود معلق طرفین اراده خود را به طور منجز بیان می‌دارند ولی تأثیرات آن را موقوف به امر دیگری می‌کنند تا پس از وقوع شرط تحقق پیدا کند. به عبارتی در عقد معلق در مرحله انشاء و توافق با سایر عقود تفاوتی ندارد و تأثیر عقد است که اینگونه قراردادهای منوط به امر احتمالی می‌شود در این خصوص چکیده‌ای که در روابط افراد ممکن است بر حسب توافق خود عقد را معلق بنمایند، بیان شد که در تحقیق پیوست آمده به طور مفصل در این خصوص موارد لازمه بیان گردیده است و لذا در اینجا از توضیحات بیشتر در خصوص این موارد و چگونگی و تحقق چنین عقدی خودداری می‌شود.

گذشت منجز و مشروط در حقوق جزا

حقوق جزا به مجموعه قواعد کلی و مشترک حاکم بر تحقق جرایم و ضوابط تعیین شده از سوی دولت در تعریف مجازات‌های حقوق جزا گفته می‌شود یا می‌توان گفت مجموعه قواعدی که بر عکس‌العمل دولت در مقابل اعمال ضد اجتماعی حاکم می‌باشد و تا از طریق

تهدید به مجازات و یا اجرای آن و یا بکار گرفتن اقدامات تأمینی و تربیتی به اعمال مزبور را پیشگیری و عدالت نسبی و نظم و امنیت برقرار بکند.

در این تحقیق نیز به بررسی گذشت منجز و مشروط در حقوق ایران سعی شده است تا حد توانایی و تفحص در این خصوص مواردی ذکر گردد. همانطور که می‌دانیم گذشت یکی از موارد سقوط مجازات می‌باشد که از لحاظ ریشه‌ای دیرینه‌ای قدیمی در حقوق ایران و اسلام دارد.

گذشت یکی از فضیلت‌ها و منش‌های نیک در رفتار و اخلاق انسانی است که رنگ خدایی به حو می‌گیرند انسان‌های با گذشتی هستند که از خطا و گناه و اشتباه دیگری چشم می‌پوشند. عفه که به معنای گذشت از گناه و خطای دیگری و خودداری از مجازات خطاکار و گناهکار می‌باشد که در بسیاری از آیات قرآنی اشاره به چنین مواردی نموده است. در قوانین جزایی ایران نیز گذشت در موارد ۱۰۰ لغایت ۱۰۴ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ آمده است به مواز آن را به دو نوع منجز و مشروط تقسیم‌بندی نمود که این دو را می‌توان در قالب جرایم قابل گذشت و غیر قابل گذشت گنجانید که در حقوق ایران همانطور که مستحضرید اصل بر جرم غیر قابل گذشت است و گذشت بودن جرایم در مواد ۱۰۴ ق. م. ا پیش‌بینی گردیده است، لذا همانطور که معلوم است گذشت منجز و مشروط در حقوق ایران نیز قابل قبول است که برخلاف قانون سابق که بر گذشت مشروط ترتیب اثر داده نمی‌شود. در قوانین جدید در صورت حصول معافی علیه به گذشت مشروط و معلق ترتیب داده می‌شود و تأثیرات آن به صورت ریزتر و عمیق‌تر در تحقیق پیوست شده گزارش شده است. به‌طور مثال اثرات گذشت منجز و معلق در خاص، با اثرات آنان در جرایم قابل گذشت و غیر قابل گذشت.

خلاصه با اینکه در این تحقیق بررسی مسایل و پیرامون آن دقت لازمه بکار رفته است نویسندگان این تحقیق خود را از لغزش و خطا مصون نمی‌دانند و هر گونه انتقاد و راهنمایی از جانب صاحب‌نظران و داوران این تحقیق را با کمال علاقه و تشکر فراوان می‌پذیرند. امید است این اثر ناقابل که گامی در راه تسهیل تعلیم و تعلم حقوق است خوانندگان را که در پی کتاب ساده و نوآوری درباره معلق و منجز و مشروط در حقوق ایران می‌باشند سودمند افتد.